

OŠ Gustava Šiliha Laporje
Laporje 31, 2318 Laporje

PO POTEH LJUDSKIH PRAZNIKOV V LAPORJU IN OKOLICI

Področje: Etnologija

Raziskovalna naloga

Avtorici: Karolina Leskovar, 8. a
Blažka Gradič, 8. a

Mentorica: Marjetka Čas, prof.

Lektorica: Albina Avsec, prof.

Laporje, 2017

ZAHVALA

Zahvaljujema se najini mentorici Marjetki Čas za podporo in pomoč pri snovanju raziskovalne naloge ter gospe Albini Avsec za lektoriranje naloge. Prav tako se zahvaljujema vsem anketirancem: staršem naših učencev ter učencem 7., 8. in 9. razreda, ki so sodelovali v e-anketi. Prav posebej se zahvaljujema vsem najinim informatorjem: Mariji Onič, Janezu Osvaldu, Ani Gradič in Mariji Majer. Zahvaljujema pa se tudi najinim staršem za vso podporo pri najinem raziskovalnem delu.

KAZALO

1 UVOD	7
2 TEORETIČNI DEL	8
2.1 Pomen praznikov in praznovanj	8
2.2 Kako razvrščamo praznike	8
2.3 Najpomembnejši prazniki na Slovenskem.....	8
2.3.1 Novo leto.....	8
2.3.2 Sveti trije kralji in svečnica	9
2.3.3 Pust.....	10
2.3.4 Godovanje.....	11
2.3.5 Jurjevo	12
2.3.6 Velika noč	12
2.3.7 Binkošti	13
2.3.8 Veliki šmaren	13
2.3.9 Vsi sveti	14
2.3.10 Martinovo	14
2.3.11 Sveti Miklavž	15
2.3.12 Božič.....	16
2.3.13 Praznik kolin.....	17
3 EMPIRIČNI DEL	18
3.1 Raziskovalne metode	18
3.2 Analiza ankete	18
3.2.1 Analiza ankete med starši	18
3.2.2 Analiza ankete med učenci	24
3.3 Raziskovalni intervjuji	28
3.3.1 Intervju z gospo Marijo Majer	28
3.3.2 Intervju z gospo Ano Gradič	29
3.3.3 Intervju z gospodom Janezom Osvaldom.....	30
3.3.4 Intervju z gospo Marijo Onič.....	31
4 RAZPRAVA	32
5 ZAKLJUČEK	33
6 VIRI IN LITERATURA	34
6.1 Ustni viri.....	34
7 PRILOGE.....	35
7. 1 Anketni vprašalnik za starše	35

7. 2 Anketni vprašalnik za učence	37
7. 3 Intervju	38

KAZALO SLIK

Slika 1: Novoletna voščilnica iz srede 20. stoletja.	9
Slika 2: Sveti trije kralji na stari razglednici.	10
Slika 3: Kurenti na Dravskem polju.	11
Slika 4: Stara voščilnica ob godovanju.	11
Slika 5: Jurjevanje v Beli krajini.	12
Slika 6: Velikonočni pirhi.	13
Slika 7: Marijina cerkev na Ptujski Gori.	14
Slika 8: Sveti Martin.	15
Slika 9: Razglednica s sv. Miklavžem.	16
Slika 10: Božična voščilnica.	17
Slika 11: Koline v Cerknici.	17
Slika 12: Spol anketiranih staršev.	18
Slika 13: Starost anketirancev.	19
Slika 14: Izobrazba anketirancev.	19
Slika 15: Katere druge ljudske praznike še poznajo.	20
Slika 16: Kako praznujejo praznike.	21
Slika 17: Pomen praznikov.	21
Slika 18: Ali se za praznike obdarujejo.	22
Slika 19: Zakaj menijo, da nekateri prazniki gredo v pozabo.	22
Slika 20: Ali je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj.	23
Slika 21: Spol anketiranih učencev.	24
Slika 22: Število anketirancev po razredih.	24
Slika 23: Kako praznujejo praznike.	25
Slika 24: Kaj jim pomenijo prazniki, ki jih praznujejo.	26
Slika 25: Ali se za praznike obdarujejo.	26
Slika 26: Zakaj gredo prazniki v pozabo in jih več ne poznajo.	27
Slika 27: Ali jim je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj.	27
Slika 28: Predlogi, kako bi stare ljudske praznike ponovno obudili in jim dali nekdanji pomen.	28
Slika 29: Gospa Marija Majer.	29
Slika 30: Ana in Blažka Gradič.	30

KAZALO TABEL

Tabela 1: V kolikšni meri poznajo in praznujejo praznike.	20
Tabela 2: V kolikšni meri poznajo in praznujejo praznike.	25

POVZETEK

Namen najine raziskovalne naloge z naslovom Po poteh ljudskih praznikov v Laporju in okolici je bil, da podrobneje raziščeva, kakšen je bil pomen praznikov, kako jih razvrščamo in kateri so najpomembnejši prazniki. Osvetliti sva želeli, kako so naši starši in stari starši praznovali praznike. Zanimalo naju je, ali se je na dan praznika zbrala vsa družina, kakšne obrede so izvajali ob določenih praznikih in katere tradicionalne jedi so pripravljali. Prav tako sva želeli izvedeti, ali so otroci za miklavževo in za božič dobili kakšna darila in ali so na dan kolin otroci lahko ostali doma. Raziskati sva želeli, ali učenci zadnjega vzgojno-izobraževalnega obdobja poznajo stare ljudske praznike in po čem se prazniki in praznovanja v preteklosti razlikujejo od današnjih.

Dela sva se lotili z zbiranjem virov in literature. Na terenu sva obiskali informatorje in jih intervjuvali. Nato sva izvedli anketo med starši in učenci 7., 8. in 9. razreda, s katero sva želeli ugotoviti, kako so praznovali nekoč in kako praznujemo danes. Na koncu sva uporabili še metodo analize in sinteze podatkov.

Raziskovalni intervju sva opravili s štirimi informatorji: z gospemi Marijo Onič, Ano Gradič in Marijo Majer ter z gospodom Janezom Osvaldom. Povedali so nama, da so bili prazniki, ki so jih praznovali, povezani predvsem z vero, da so samo za praznike pripravljali tradicionalne jedi in da so se na praznike vedno posebej pripravljali. Vsi intervjuvanci so potrdili, da je zelo pomembno ohranjanje tradicije in da je še kako pomembno, da nekatere stare, skoraj že pozabljene ljudske praznike, ponovno obudimo v življenje.

Iz analize ankete sva ugotovili, da večina anketirancev praznike pozna, praznujejo pa le še posamične. Nekaterih več ne praznujejo, ker so izgubili svoj prvotni pomen. Večina anketirancev praznuje praznike v ožjem družinskem krogu. Anketirancem praznovanje praznikov pomeni druženje z družino in poglobljanje medsebojnih odnosov, obdarovanje, pomembno pa je tudi ohranjanje tradicije. Anketiranci menijo, da nekateri prazniki gredo v pozabo, saj so izgubili svoj prvotni pomen in tradicija ljudi več toliko ne zanima, vera pa izgublja svojo moč. Anketiranci bi praznike ponovno obudili na ta način, da bi izkoristili vpliv medijev na ljudi in s pomočjo različnih projektov. Turistično društvo bi lahko organiziralo praznovanje starih ljudskih praznikov s prikazom šeg in navad.

Prišli sva do ideje, da bova na šolski skupnosti predlagali tehniški dan, na katerem bomo osvetlili pomembne ljudske praznike v Laporju in okolici v preteklosti in medse povabili starše in stare starše.

Prav tako bova pri izbirnem predmetu Etnologija – kulturna dediščina in način življenja predlagali učiteljici, da se tematiki ljudski prazniki in praznovanja posveti poseben poudarek. Zavedava se, da je poznavanje naše kulturne dediščine zelo pomembno, vpliva lahko tudi na različna področja gospodarstva, kot sta turizem in podjetništvo, ki bosta v prihodnje dajala kruh tudi marsikomu izmed nas.

Ključne besede: prazniki in praznovanja, kulturna dediščina, tradicija

1 UVOD

Za raziskovalno nalogo Po poteh ljudskih praznikov v Laporju in okolici sva se odločili, ker so nama stari starši večkrat z žarom pripovedovali, kako so sami praznovali praznike, ko so bili še mladi. Ker sva zaznali veliko razlik med praznovanjem praznikov nekoč in danes ter ker naju ta tema še posebej zanima, sva se odločili, da se vanjo bolj poglobiva in jo podrobneje raziščeva. Dodatno motivacijo sva dobili pri izbirnem predmetu Etnologija – kulturna dediščina in načini življenja, ki sva ga obiskovali v prvem polletju tega šolskega leta in v okviru katerega smo posebej osvetlili vlogo in pomen praznikov.

Prazniki in praznovanja so imeli tako včasih kot dandanes velik pomen. Človeštvo ni nikoli v svoji dolgi in zapleteni zgodovini praznovalo praznikov brez razloga. Razlog za praznovanje pa ni bilo le veseljačenje samo po sebi, beg od skrbi in goli užitek, kot jih navadno razumemo danes in kar je posledica razkroja tradicionalne družbe in nekdanje vednosti, znanja in naravnosti, ki se kaže v zadnjih stoletjih v vedno bolj površnih predstavah o nekdanjih vrednotah, ampak ga je treba iskati drugje.

Namen najine raziskovalne naloge je, da podrobneje raziščeva, kakšen je bil pomen praznikov, kako jih razvrščamo in kateri so najpomembnejši prazniki na Slovenskem. Osvetliti želiva, kako so naši starši in stari starši praznovali praznike. Zanima naju, ali se je na dan praznika zbrala vsa družina, kakšne obrede so izvajali ob določenih praznikih in katere tradicionalne jedi so pripravljali. Prav tako bi bilo zanimivo izvedeti, ali so otroci za miklavževo in za božič dobili kakšna darila in ali so na dan kolin otroci lahko ostali doma. Raziskati želiva, ali učenci zadnjega vzgojno – izobraževalnega obdobja vedo, kako so praznike praznovali njihovi stari starši in starši, in po čem se prazniki in praznovanja v preteklosti razlikujejo od današnjih.

Dela sva se lotili z zbiranjem virov in literature. Na terenu sva obiskali informatorje in jih intervjuvali. Nato sva izvedli anketo med starši in učenci 7., 8. in 9. razreda, s katero sva želeli ugotoviti, kako so praznovali nekoč in kako praznujemo danes. Na koncu sva uporabili še metodo analize in sinteze podatkov.

Postavili sva si naslednje hipoteze:

- V preteklosti so bili prazniki praznovani v družinskem krogu in bolj preprosti, danes pa jih praznujemo širše v lokalnem okolju in so bolj razkošni.
- Stari starši so praznike praznovali v povezavi s katoliško vero.
- Učenci slabo poznajo stare ljudske praznike in njihov pomen.
- Pomembno vlogo pri praznovanju danes ima obdarovanje.
- Pomen praznikov se je z generacijami zelo spremenil, vendar se večina zaveda, da je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Pomen praznikov in praznovanj

Praznikov se vsi veselimo, jih praznujemo, a o njih navadno vemo zelo malo. Že tisočletja napolnjujejo človeško življenje in ga hkrati razbremenjujejo. Nekoč je vsako praznovanje vsebovalo dosti več: govorili bi lahko o mitski, simbolni in duhovni nadgradnji praznovanja. Praznike so nekoč z obredi napolnili svečeniki, danes to počnejo cerkve različnih veroizpovedi sveta in posamezniki. S praznovanjem krepimo skupno in lastno samozavest. Včasih so mnogo bolje poznali vsebino praznikov, dandanes so temelje praznovanja prekrili površnost, nevednost, tehnologija in potrošništvo (Ovsec, 1992).

Večina praznikov ima izvor v veri, pri čemer gre za čaščenje bogov ali vsaj čaščenje naravnih pojavov. Prazniki so bili v preteklosti neke vrste priložnost za izpolnjevanje verskih obredov in obdobje kontakta z višjimi silami. Danes težko razumemo, kako so bile starejše civilizacije popolnoma odvisne od narave. Mnogi prazniki so bili tako preprosto imitacije dogajanj v naravi. Spremembe v naravi, konec zalog hrane in podobno so na človeka močno vplivali. Zato lahko razumemo, kako so težko čakali na spomladansko obnovitev življenja, saj so se bali, da se življenje sploh ne bo več pojavilo (Ovsec, 1992).

Prazniki so danes precej svojega globljega pomena izgubili, kar pa vsekakor ne velja za vse.

2.2 Kako razvrščamo praznike

Praznike lahko razvrstimo v pomenske skupine. V ospredju so kontinuiteta ali vpetost nekaterih pojavov, šeg in navad v zgodovinski razvoj. Njihova današnja vsebina, oblika, pojavnost ter pomen so le ena od številnih razvojnih oblik, različica v dolgem ali kratkem življenju. O kontinuiteti govorimo zato, ker njihov obstoj in delovanje nista bila pretrgana oz. ju ni bilo treba na novo oživljati. Nesmiselno je govoriti, da božič praznujemo po starih šegah in navadah, ker ga praznujemo sodobno in času primerno (Bogataj, 1992).

Interpretacija dediščine spada v drugo skupino, ki jo sestavljajo sodobne šege in navade ter prireditve, ki gradijo podobo na prikazovanju preteklosti. Pri teh kulturnih oblikah lahko najpogosteje govorimo o kiču in folklorizmu, taki primeri so viteški turnirji in srednjeveške tržnice. Slednji lahko nastajajo na temelju strokovno postavljenih modelov, vendar je teh zelo malo (Bogataj, 2011).

V zadnjo skupino uvrščamo vse nove, sodobne šege in navade, ki nimajo posebne vezi z dediščino, kot npr. srečanja prebivalcev stanovanjske soseske, druženja ter zabave različnih družbenih in starostnih skupin. Podrobna analiza le-teh lahko pokaže vezi z dediščino, zagotovo pa bodo »nekoč« tudi dediščina današnjega časa (Bogataj, 2011).

2.3 Najpomembnejši prazniki na Slovenskem

2.3.1 Novo leto

Novo leto so v pretekli zgodovini praznovali 6. januarja, danes pa ga praznujemo 1. januarja. Sredi 4. stoletja sta bila božič in novo leto združena, in sicer so ju praznovali 25. decembra. Leta 1691 je papež Inocenc XII. določil 1. januar kot začetek novega leta, 25. december pa je ostal praznik Kristusovega rojstva. Pravoslavni prebivalci Slovenije praznujejo novo leto s časovnim zamikom, in sicer 14. januarja, ker se ravnajo po julijanskem in ne po

gregorijanskem koledarju kot mi. S praznovanjem novega leta so povezane številne šege in navade, s katerimi naj bi vplivali na zdravje, srečo, rodovitnost in vse dobro za človeštvo. Močno je bila razširjena vera v čudežno moč vode, s katero so se morali ljudje umiti že pred zoro. To naj bi imelo pozitivne učinke, ponekod so celo menili, da lahko po takšnem umivanju dobiš zlate zobe (Bogataj, 2011).

Za novo leto sta v Sloveniji prosta dva dneva in sicer 1. in 2. januar. Po navadi ju povežemo z božičnim praznovanjem in dnevom samostojnosti in enotnosti. Ker se ti dnevi koledarsko ujemajo, omogočajo krajši dopust, ki ga nekateri s pridom izkoristijo. V ospredju tega praznika je prisotna tudi izmenjava novoletnih voščil, ki poteka na tri načine: z osebnimi stiki, po navadni ali elektronski pošti. Na voščilnicah so v preteklosti in danes pogosti simboli za srečo, kot npr.: prašiček, štiriperesna deteljica, dimnikar z lestvijo, pikapolonica, podkev, škrat ipd. (Bogataj, 2011).

Slika 1: Novoletna voščilnica iz srede 20. stoletja. (Vir: <http://www.drugsvet.com/novice/milena-miklavcic-srecno-pa-brez-zamer.html>)

2.3.2 Sveti trije kralji in svečnica

Prvotno so bili sveti trije kralji osrednji in edini krščanski praznik krščanskega časa. Šele tristo let po Kristusovem rojstvu se je uveljavilo praznovanje njegovega rojstnega dne 25. decembra. V tem prazniku so združeni trije dogodki: poklon treh kraljev, Jezusov krst in svatba. Običaj je, da večer pred tem praznikom kristjani domove pokadijo s kadilom in jih poškopirajo. S kredo na vrata napišejo letnico in prve črke imen kraljev (Gašper, Miha, Boltežar), na primer: 20+G+M+B+17 (Bogataj, 2011).

Pri nas v Sloveniji je ob praznovanju obeh praznikov kar precej šeg in navad. Na mizi je čudodelni kruh, od katerega dobi svoj delež tudi živina. Na Gorenjskem so verjeli, da če kokoš dobi nekaj poprtnika na tri kralje, je lisica ne more odnesti. V škofjeloški okolici so celo otroci pričakovali darove od svetih treh kraljev, kar je pri nas še nepojasnjena redkost. Za darove so jim nastavljali čevaljčke in posode. Obhodi kolednikov, ki so bili v preteklosti zelo pogosti, so se spet začeli leta 1991 s prepevanjem koledniških pesmi in voščenjem vsega dobrega v novem letu (Bogataj, 2011).

Katoliška cerkev 2. februarja praznuje praznik Jezusovega darovanja v templju, ki ga obhajajo štirideset dni po božiču. Na svečenico, 2. februarja, v cerkvah blagoslovijo sveče. S

tem praznikom se konča božična doba. Dobo so ponazarjale jaslice od božiča do svečnice, ki so jih na svečnico pospravili, nato pa se začne čas med letom (Bogataj, 2011).

Slika 2: Sveti trije kralji na stari razglednici. (Vir: <http://www.noviglas.eu/danes-je-praznik-svetih-trehkraljev><http://www.noviglas.eu/danes-je-praznik-svetih-treh-kraljev>)

2.3.3 Pust

Pustne navade segajo 2000 let nazaj v preteklost, v čas starega Rima, ko so praznovali prihod novega leta in se ob tem maskirali. Praznovanje in šemljenje se je klub upiranju uveljavljajoče se Cerkev nadaljevalo tudi po pokristjanjenju; od 10. stoletja pa je upor ponehal. V srednji Evropi so se po letu 1300 zabave prenesle na čas pred štiridesetdnevnim postom. V srednjem veku so kristjani prevzeli ta praznik in ga preimenovali v karneval, kar v prevodu iz latinščine pomeni pusti meso, saj po pustnih norčijah pride na vrsto 40-dnevni post, ki traja vse do velike noči. Pustni čas je premakljiv in je odvisen od velike noči. Dva prava pustna dneva sta pustna nedelja in pustni torek (Bogataj, 2011).

Pustni čas je bil značilno zimsko pomladno prehodno obdobje, ki se je začelo po prazniku treh kraljev in je trajalo do pustnega torka, dan pred pepelnico ali pepelnično sredo. Pustni torek je bil glavni pustni dan, kasneje se je obdobje spremenilo v dolgo pustno rajanje.

Večina pustne dediščine je danes le še del nekdanjega pustnega spomina ali oblika predstavitev po načelu »živega muzeja« oz. interpretacije dediščine. Tak primer je pojav ptujskih kurentov ali korantov, ki že dolgo niso več v zavesti prebivalcev kot preganjalci zime, kaj šele, da bi imeli svojo vlogo v razmerju do kulta prednikov (Bogataj, 1992).

Močna zakoreninjenost izraza pust in kurent je podobno kot pri priimkih Petek in Božič dala osnovo za nastanek dveh priimkov Pust in Kurent.

Slika 3: Kurenti na Dravskem polju. (Vir: <http://www.zurnal24.si/na-ptuju-pricakujejo-pet-tisoc-mask-clanek-148849>)

2.3.4 Godovanje

Ljudje so v preteklosti posvečali večjo pozornost praznovanju godu kot praznovanju rojstnega dne. Ljudje so praznovali godovni dan svetnika, po katerem so dobili svoje ime. V stari cerkveni slovanščini beseda god pomeni uro, praznik, leto. Na podeželju se je godovanje ohranilo, v mestih pa je izginilo oz. zelo malo ljudi praznuje god.

V preteklosti so pri poimenovanju otrok imeli zelo pomembno vlogo godovni zavetniki. Otroku so namenili ime svetnika, ki je gođoval na dan njegovega rojstva ali pa v dneh okrog njega.

Imena so povezali tudi s predniki in sorodniki, da se je določeno ime obdržalo iz roda v rod. Če se je v družini prvi rodil deček, je dobil ime po očetu, deklica pa po mami ali stari mami.

Sosedje na podeželju so godovniku pred godom pripravili »freh«, »ofreht«, »ofiranje«, »ofrah«, »tablanje« ali »rumplanje«. Zbrani sosede, sorodniki ali prijatelji, mladi in stari, so se odpravili h godovniku, da bi mu pripravili »freh«. Z različnimi materiali, orodji ter po drugi svetovni vojni tudi s harmoniko so na pragu razbijali in igrali tako dolgo, dokler ni godovnik prišel ven in jih povabil v hišo. Ta navada se je ohranila prav do današnjih dni, samo da jo v različnih krajih različno imenujejo (Nesnovna kulturna dediščina, 2015).

Slika 4: Stara voščilnica ob godovanju. (Vir: <https://allevents.in/events/praznovanja-neko%C4%8C-in-danes-godovanje-medgeneracijska-delavnica/1021770411189665#>)

2.3.5 Jurjevo

V ljudskem koledarju je jurjevo pomenilo začetek pomladi. Jurjevo je krščanska oblika veliko starejšega praznovanja, povezanega z obdobjem, ko je vsako leto narava na novo ozelenela. To je bil čas, ko so živino prvič po dolgem zimskem obdobju odgnali na pašo. Večina jurjevskih šeg je proslavljanje ozelenele pomladi, ponovno rojstvo mladega sonca in začetek paše. Leta 811 je Karel Veliki uvedel godovni dan sv. Jurija 23. aprila in tudi danes jurjevo praznujemo na ta dan (Bogataj, 2011).

Najbolj razširjeno je jurjevanje v Beli krajini. Po 1. svetovni vojni je jurjevanje v Beli krajini skoraj povsem izginilo, a so ga spet oživel. Na jurjevo so po Beli krajini jurjevale različno velike skupine od enega do pet članov. Enega izmed njih so oblekli v zelenega Jurija. Po krajih so imeli različne navade in šege. Na Vinici so jurjevali predvsem otroci, ki so peli od hiše do hiše in pobirali darove. V Adlešičih je Jurija prestavljal odrasel fant, ki je bil lepo okrašen in je od hiše do hiše jahal na belem konju (Bogataj, 2011).

Slika 5: Jurjevanje v Beli krajini. (Vir: http://www.lokalno.si/2016/04/26/154225/zgodba/FS_Zeleni_Jurij_Crnomelj_Jurjevo__praznik_pomladi/)

2.3.6 Velika noč

Velika noč je največji in najstarejši krščanski praznik. Na ta dan se kristjani spominjajo Kristusovega vstajenja. Sama beseda velika noč pomeni noč z velike sobote na veliko nedeljo. Ta praznik se določa po luninem koledarju, kar pomeni, da je premakljiv. Vsako leto je na prvo nedeljo po prvi pomladni polni luni, torej med 22. marcem in 25. aprilom (Bogataj, 2011).

V Svetem pismu piše, da je Jezus na četrtek pred veliko nočjo zadnjič večerjal z apostoli, nato pa so ga na veliki petek rimski vojaki prijeli in ga pribili na križ, zato se na petek pred veliko nočjo kristjani spominjajo Jezusovega trpljenja in smrti, na ta dan v katoliških cerkvah ne gorijo sveče, v njih ni cvetja, prav tako je na ta dan v cerkvah prepovedana glasba, utihnejo pa tudi cerkveni zvonovi. Na veliko soboto je že vse drugače, saj kristjani pričakujejo Jezusovo vstajenje. Na ta dan se blagoslovijo velikonočne jedi. Hrana je imela v preteklosti in tudi danes svoj pomen. Suho meso je simbol Jezusovega telesa, rdeči pirhi so kaplje krvi, hren predstavlja žeblje, potica predstavlja trnovo krono. Te jedi se tradicionalno jedo za nedeljski velikonočni zajtrk (Bogataj, 2011).

Slika 6: Velikonočni pirhi. (Vir: <https://www.google.si/search?biw=1366&bih=610&tbn=isch&sa=1&q=velika+no%C4%8D&oq=velika+no>)

2.3.7 Binkošti

Za binkošti oz. z vnebohodom doseže pomlad vrhunec in počasi preide v poletje. Ta praznik se praznuje petdeseti dan po veliki noči. V tem letnem obdobju je eden najpomembnejših. Praznujejo ga že od 4. stoletja. Verniki se spominjajo dogodka, ko je Kristus, potem ko je vstal od mrtvih, odšel v nebesa in na 50. dan poslal na Zemljo Svetega duha (Bogataj, 2011).

Binkošti so velik praznik, v nekaterih državah je tudi binkoštni ponedeljek dela prost dan. Poznamo več regionalnih poimenovanj tega praznika: duhova, trjaki ali trojaki (kar pomeni praznik Svete trojice). Na Primorskem poznajo izraz mala velika noč, Beneški Slovenci pa ga imenujejo majnica ali majinica. Na praznik so v cerkvi svečani obredi, pastirska praznovanja pa so le še stvar zgodovinskega spomina (Bogataj, 2011).

Za binkošti so značilne nekatere jedi, kot na primer različne vrste pečenih vmešanih jajc in omlet z dodatkom zelišč, začimb in mesnin. V veliki večini štajerskih krajev so jedli na binkošti žolco, na Notranjskem pa različne vrste kuhanih svežih ali prekajenih jezikov, kar je povezano s simboliko, saj naj bi se Sveti duh prikazal v obliki jezika (Bogataj, 2011).

2.3.8 Veliki šmaren

Na veliki šmaren, ki ga praznujemo 15. avgusta, so bili v preteklosti številni cerkveni obredi in romanja. Ta praznik ima po krajih različna imena. Na ta dan se verniki spominjajo Marijine smrti in njenega vnebovzetja. Ljudje gredo k slovesnim mašam, na romanja ter procesije, v katerih nosijo Marijine slike ali kipe. Praznik Marijinega vnebohoda ali veliki šmaren pravoslavni verniki praznujejo 14 dni po praznovanju katolikov.

Na dan velikega šmarna je veljala grožnja s kačami. Kače se na ta dan ne smejo plaziti po zemlji, saj je ta praznik tako svet. Na praznik velike gospojnice, kakor ponekod imenujejo veliki šmaren, poteka blagoslov zelišč, ki sega že v 10. stoletje. Ljudje so v cerkev nosili šopke različnih rož in zelišč, nato pa jih je duhovnik blagoslovil. Blagoslov zelišč je na

Slovenskem znan samo v Prekmurju, deloma v Makolah, Brdih in Beneški Sloveniji (Bogataj, 2011).

Slika 7: Marijina cerkev na Ptujski Gori. (Vir: <http://minoriti.rkc.si/minoriti-3/provencialni-minister/samostani/223-minoritski-samostan-matere-bozje-na-ptujski-gori>)

2.3.9 Vsi sveti

Dan spomina na mrtve oz. praznik vsi sveti je državni praznik in dela prost dan. Na ta dan množično obiskujemo grobove in se s cvetjem ter prižiganjem sveč spominjamo vseh pokojnih. V daljni zgodovini so katoličani praznovali ta praznik 13. maja, nato pa ga je papež Gregor IV. prestavil na 1. november. Praznik se je imenoval dan mrtvih, danes pa se imenuje dan spomina na mrtve (Bogataj, 2011).

Dan spomina na mrtve se praznuje različno po cerkvah. Vsi privrženci katoliške in evangeličanske cerkve se na ta dan spominjajo svojih pokojnih in na grobove položijo rože in prižgejo sveče. Pred in po prazniku v cerkvah molijo različne molitve in se spominjajo svojih pokojnih svojcev. Pravoslavci 1. novembra oz. praznika vsi sveti ne praznujejo (Bogataj, 2011).

2.3.10 Martinovo

Praznik martinovo, ki ga praznujemo 11. novembra, ima krščanske korenine, saj je povezan z godom sv. Martina. Naša predniki so se na martinovo za dobro letino zahvaljevali bogovom. Martinovanje je od srednjega veka povezano z martinovimi sejmi in martinovimi pojedinjami. Za martinovo so pripravili pečeno gos z mlinci in dušenim rdečim zeljem. Povezovanje martinovega z vinom v vinorodnih pokrajinah ni le ostanek že v srednem veku izpričanih praznovanj, ampak sega že veliko dlje v zgodovino. Na ta dan se po prepričanju vinogradnikov mošt spremeni v vino, zato je martinovo za vinogradnike največji praznik in obenem eden pomembnejših slovenskih ljudskih praznikov (Bogataj, 2011).

Slika 8: Sveti Martin. (Vir:<http://pmpo.si/aktualno/martinovanje-na-ptujskem-gradu/>)

2.3.11 Sveti Miklavž

Praznik sv. Miklavža oz. sv. Nikolaja praznujemo 6. decembra. V noči s 5. na 6. december sv. Miklavž obdaruje otroke. Miklavž je krščanski svetnik, ki se je rodil okoli leta 270 premožnim staršem v mestu Patara, na ozemlju današnje Turčije. Ker so mu starši zelo zgodaj umrli, se je popolnoma posvetil krščanstvu in kasneje postal duhovnik. V tem času je bilo krščanstvo še nezaželeno, zato so ga rimske oblasti preganjale. Po nekaterih legendah so Nikolaja celo zaprli, ker je napadel nasprotnika takratnega krščanstva, pozneje pa se je prikazala devica Marija in ukazala, da morajo Nikolaja izpustiti. Umrl naj bi med letoma 326 in 351 na svoj godovni dan 6. decembra (Infodrom, 2016).

V srednjem veku je v tednih pred miklavževim služilo vse kupčijsko življenje Miklavžu. Prodajalci so na sejmu prodajali, peki pekli parklje iz bele moke, čevljarji so ogrnili čevlje z rdečim papirjem in vanje zataknili parkeljce. Po drugi svetovni vojni se je moral Miklavž zaradi spremenjenih družbenih razmer in ideologije umakniti iz javnosti v družinsko okolje. Popolnoma je prevladal Dedek Mraz, miklavževanje pa je bilo prepovedano. Prepovedi navkljub pa so na trgih in v trgovinah prodajali Miklavževe šibe in medenjake z Miklavževo podobo. Javna miklavževanja so se vrnila konec 80. let prejšnjega stoletja (Bogataj, 2011).

Slika 9: Razglednica s sv. Miklavžem. (Vir: <http://www.mojvideo.com/uporabnik/lotti/slike/stare-razglednice-sv-miklavz/6169/predvajaj>)

2.3.12 Božič

Božič je tradicionalni verski in družinski praznik. V cerkvenem koledarju ga v katoliških, protestantskih in v večini pravoslavnih cerkva praznujemo 25. decembra kot spomin na rojstvo Jezusa Kristusa, čeprav natančen datum njegovega rojstva ni znan. Da je Jezusov rojstni dan prav 25. december, je v 4. stoletju določil papež Julij I. Božič je eden največjih krščanskih praznikov. Na predvečer božiča kristjani postavljajo jaslice, v cerkvah pa potekajo maše, polnočnice in verski obredi (Infodrom, 2015).

Po drugi svetovni vojni se je božično praznovanje zaradi političnih in ideoloških usmeritev v Jugoslaviji moralo umakniti v družinsko okolje. Šele od leta 1986 se božič spet praznuje kot državni praznik. Ponovno uveljavljanje božiča kot javnega praznika je sovpadalo z zadnjimi urami skupne države Jugoslavije, zato je bilo priznanje tega praznika še en motiv k osamosvojitvi Slovenije (Bogataj, 2011).

V sodobnem božiču se prepletajo različne vsebine in ni le ozko krščanski praznik. Prav v tem je treba iskati njegovo veliko priljubljenost. Božič je postal javni in skupinski praznik, njegovi pomembni povezovalni sestavini pa sta še vedno družina in dom (Bogataj, 2011).

Slika 10: Božična voščilnica. (Vir: <http://bozic-novoleto.blogspot.si/2009/11/starinske-bozicne-razglednice.html>)

2.3.13 Praznik kolin

Praznik kolin, ki je regijsko imenovan z različnimi imeni, kot npr.: »furež«, »svinski praznik«, »klanje«, »koljerija«, »praščevna«, je bil pravi domači praznik. Na ta dan so se zbrali vsi sorodniki, zato so se tega dneva otroci zelo veselili. Ta praznik je čez leta nekoliko izgubil svoj pomen, ker so se prehranske navade, predvsem kar se tiče prehranjevanja s svinjino, ki naj bi bila škodljiva, močno spremenile. Na podeželju se je praznik kolin še marsikje ohranil.

Za družino je bil »furež« velik praznik, otroci so lahko ostali doma, jedli so domače dobrote (potico, domače kekse, buhtlje), ki so jih dobili samo za večje praznike. Sosedje in sorodniki so dobili nekaj narejenih mesnih izdelkov za pokušino, predvsem domače klobase, krvavice in kakšen kos prekajenega mesa (Bogataj, 2011).

Slika 11: Koline v Cerknici. (Vir: <https://stareslike.cerknica.org/2011/02/26/1963-cerknica-koline/>)

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Raziskovalne metode

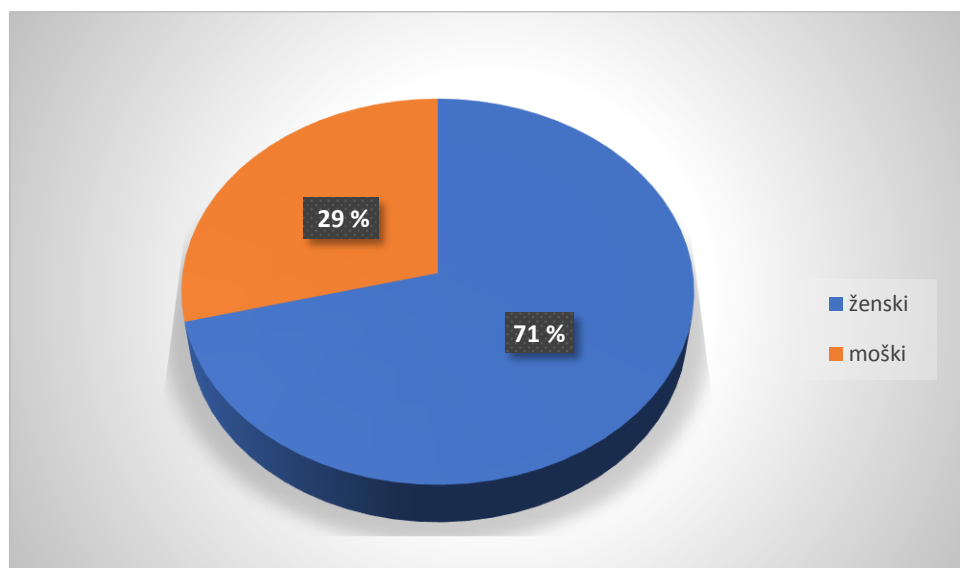
Dela sva se lotili z zbiranjem virov in literature. Na terenu sva obiskali štiri informatorje in naredili raziskovalne intervjuje. Nato sva izvedli e-anketo med starši ter učenci 7., 8. in 9. razreda. Na koncu sva uporabili še metodo analize in sinteze podatkov.

Pri pisanju raziskovalne naloge sva potrebovali računalniško opremo, računalniške programe Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint in Adobe Reader. Pri terenskem delu sva izvedli štiri raziskovalne intervjuje z gospodom Janezom Osvaldom, laporskim župnikom, z gospema Ano Gradič in Marijo Majer, najinima babicama, ter gospo Marijo Onič, ljudsko kuharico.

3.2 Analiza ankete

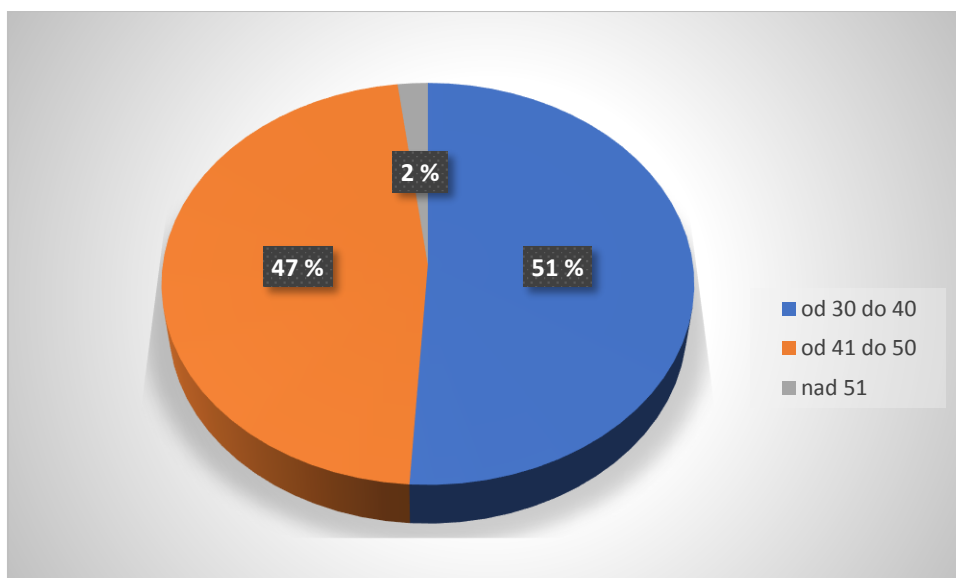
Anketni vprašalnik so izpolnili starši in učenci 7., 8. in 9. razreda. Z anketo sva želeli ugotoviti, katere praznike poznajo, kako jih praznujejo, kaj jim pomenijo in ali menijo, da je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj.

3.2.1 Analiza ankete med starši

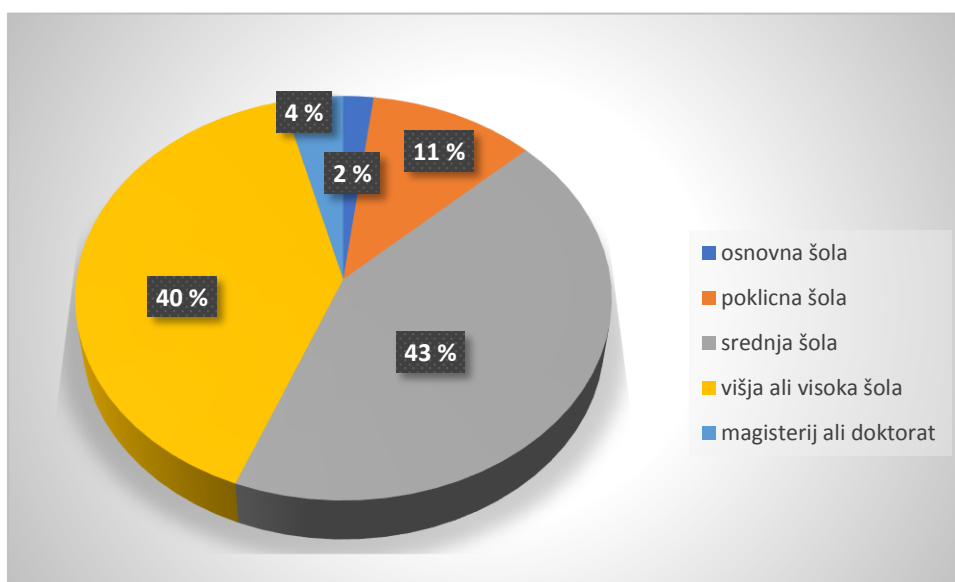
Slika 12: Spol anketiranih staršev.

Anketo je rešilo 80 staršev, od tega je bilo 57 žensk in 23 moških.

Slika 13: Starost anketirancev.

Iz grafa je razvidno, da je anketo rešilo 51 % staršev, starih med 30 in 40 let. Nekoliko manj, 47 %, je bilo starih med 41 in 50 let, najmanj pa jih je bilo v starostni skupini nad 51 let, kar sva tudi pričakovali.

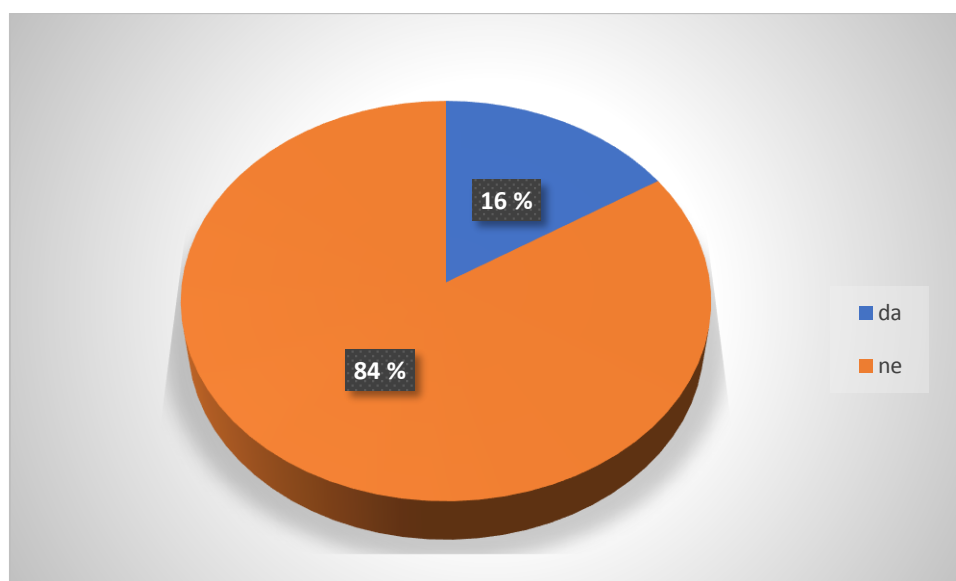
Slika 14: Izobrazba anketirancev.

Iz grafa je razvidno, da je 43 % vseh anketiranih staršev končalo srednjo šolo, 40 % višjo ali visoko šolo, 11 % poklicno šolo in 4 % magisterij ali doktorat. 2 % staršev ima samo osnovnošolsko izobrazbo.

Tabela 1: V kolikšni meri poznajo in praznujejo praznike.

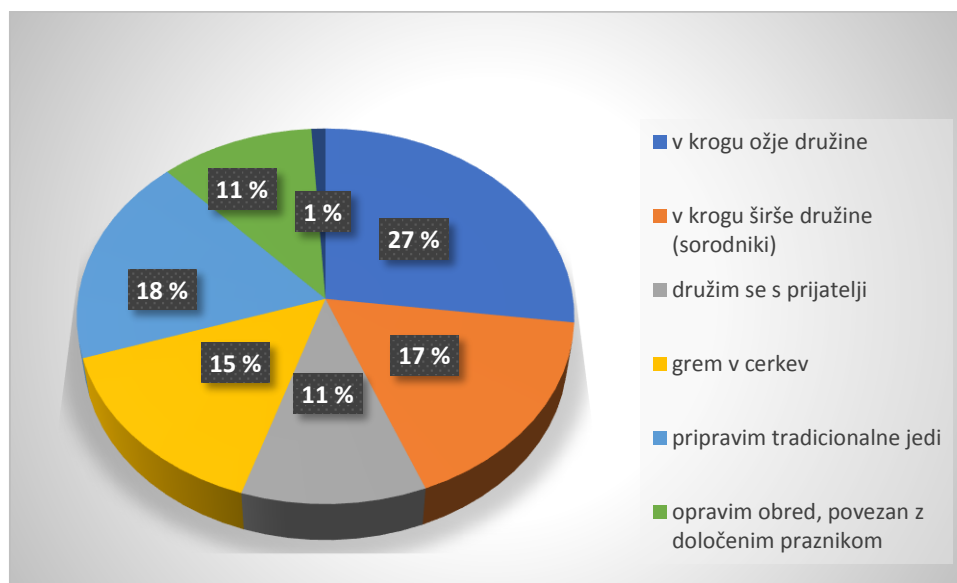
PRAZNIKI	POZNA	PRAZNUJE
Novo leto	56 %	44 %
Sveti trije kralji in svečnica	94 %	6 %
Pust	58 %	42 %
Godovanje	74 %	26 %
Jurjevanje	97 %	3 %
Velika noč	55 %	45 %
Binkošti	93 %	7 %
Veliki šmaren	89 %	11 %
Vsi sveti	62 %	38 %
Martinovo	62 %	38 %
Sveti Miklavž	52 %	48 %
Božič	55 %	45 %
Praznik kolin	70 %	30 %

Iz tabele je razvidno, da anketiranci najbolj poznajo jurjevo, sv. tri kralje, svečnico, binkošte in veliki šmaren. Praznujejo pa v največji meri miklavževo, božič in novo leto, kar je razumljivo, saj gre za velike družinske praznike. Ugotovili sva, da nekatere verske praznike, kot so sv. trije kralji, svečnica, binkošti in veliki šmaren, ljudje v manjši meri praznujejo, kar lahko poveževa z dejstvom, da vera nima več tolikšnega pomena v življenju ljudi.

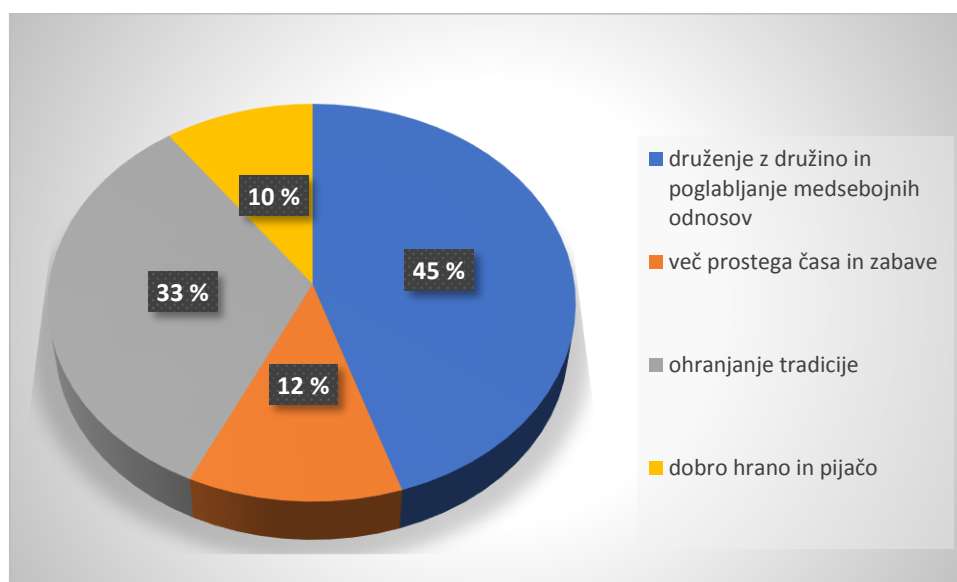
Slika 15: Katere druge ljudske praznike še poznajo.

Samo 16 % anketirancev pozna še kateri drugi ljudski praznik. Anketiranci so navedli tri ljudske praznike, to so tepežnica, gregorjevo in koledovanje. Navedli pa so tudi kar nekaj k nam prinesenih praznikov, kot so valentinovo, noč čarovnic itd., ki ne spadajo med ljudske praznike.

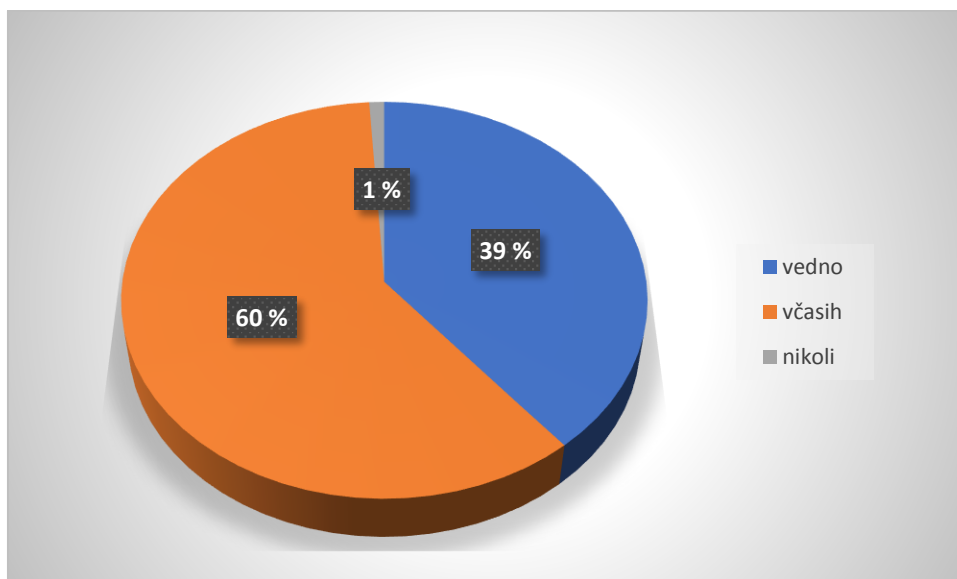
Slika 16: Kako praznujejo praznike.

Kot sva pričakovali, praznike anketiranci praznujejo predvsem v krogu ožje in širše družine, in sicer kar 44 % vseh. 18 % anketirancev pripravlja tradicionalne jedi, 16 % jih gre v cerkev, 11% pa se ob praznikih družijo s prijatelji.

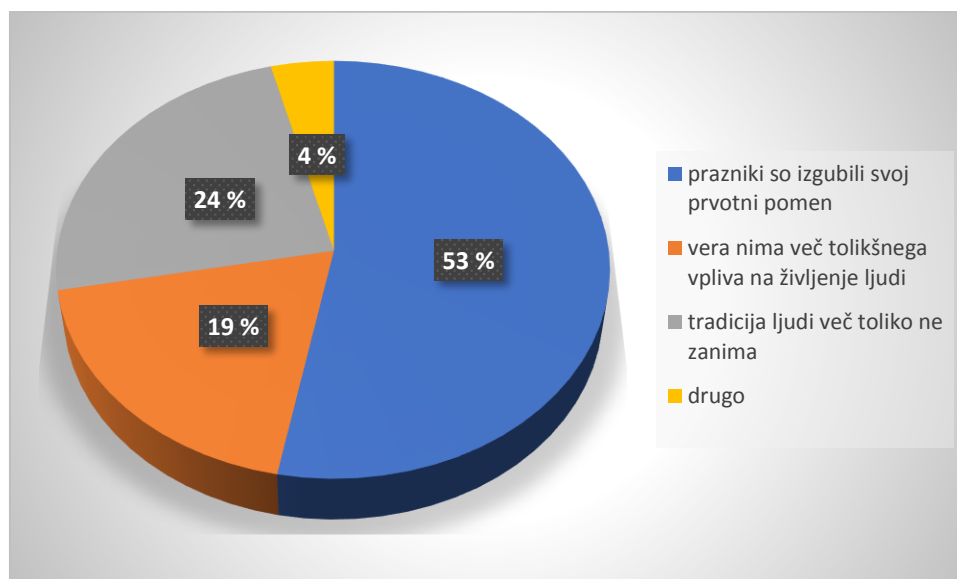
Slika 17: Pomen praznikov.

Iz grafa je razvidno, da kar 45 % anketirancev praznovanje praznikov pomeni druženje z družino in poglobljanje medsebojnih odnosov, kar sva tudi pričakovali. 33 % jih praznuje, ker s tem ohranjajo tradicijo. Najmanj anketirancem, tj. 10 %, pa prazniki pomenijo tudi dobro hrano in pijačo. Ugotoviva lahko, da so prave vrednote glede praznikov, tj. druženje z družino, poglobljanje vezi in ljubezen do bližnjih, še vedno v ospredju.

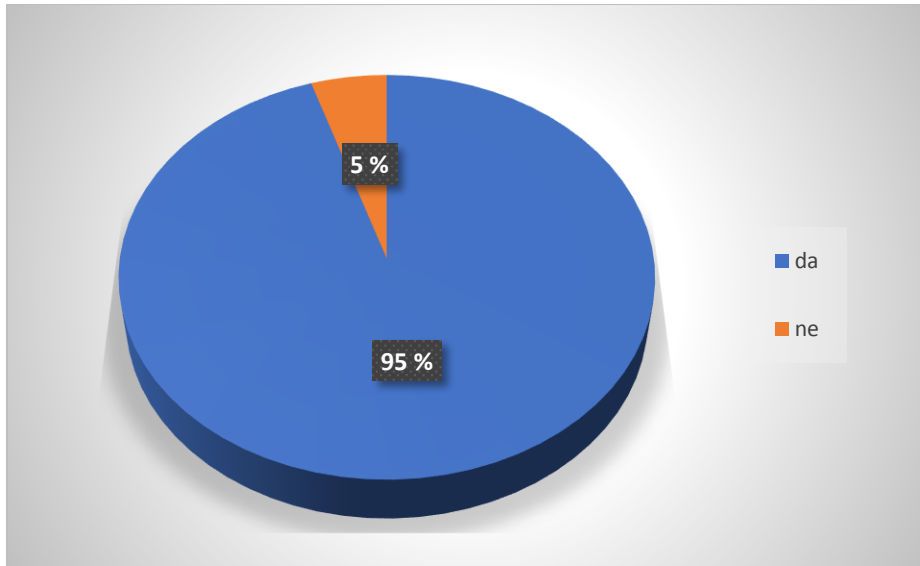
Slika 18: Ali se za praznike obdarujejo.

60 % anketiranih se za praznike občasno obdaruje, 39 % vedno in le 1 % se za praznike nikoli ne obdaruje. Ugotavljava, da ima obdarovanje pri praznovanju velik pomen. Še lepše, kot dobivati darila, je mnogim ljudem dajati jih.

Slika 19: Zakaj menijo, da nekateri prazniki gredo v pozabo.

53 % anketirancev meni, da prazniki gredo v pozabo, saj so izgubili svoj prvotni pomen, 24 % anketirancev meni, da tradicija ljudi več toliko ne zanima, in 19 %, da vera nima več tolikšnega vpliva na življenje ljudi, kar sva tudi sami predvidevali. Med tistimi, ki so podali druge razloge, prevladuje mnenje, da službene obveznosti in delo ne dopuščajo vedno časa za praznovanje, kar pa je na žalost v današnji, v profit usmerjeni družbi, res velik problem.

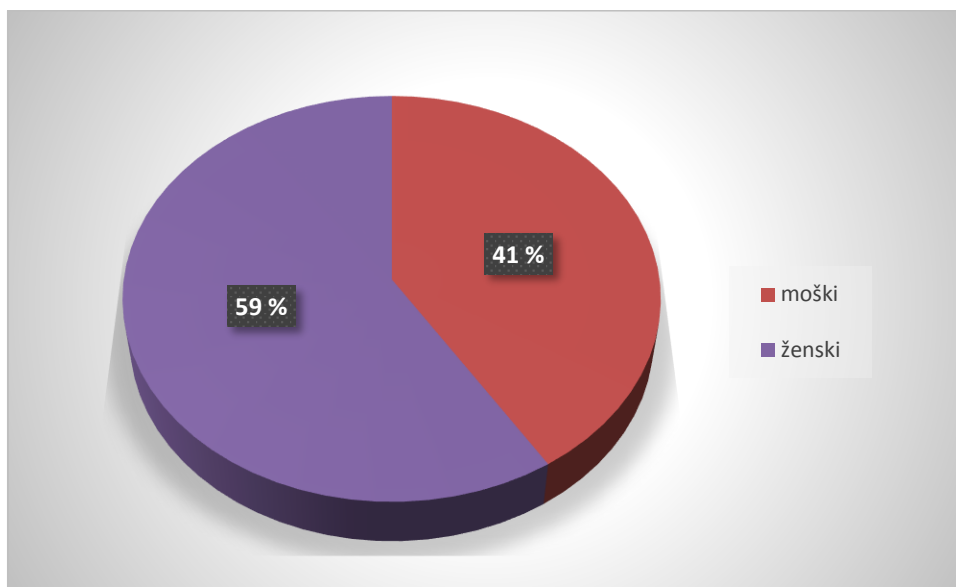

Slika 20: Ali je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj.

Večini, tj. kar 95 % anketirancev, je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj. Kot utemeljitev navajajo, da bi njihovo izročilo, šege in navade ohranili za naše naslednike. Zelo pomembno se jim zdi tudi druženje, ki ga je v današnjem prehitrem tempu življenja premalo.

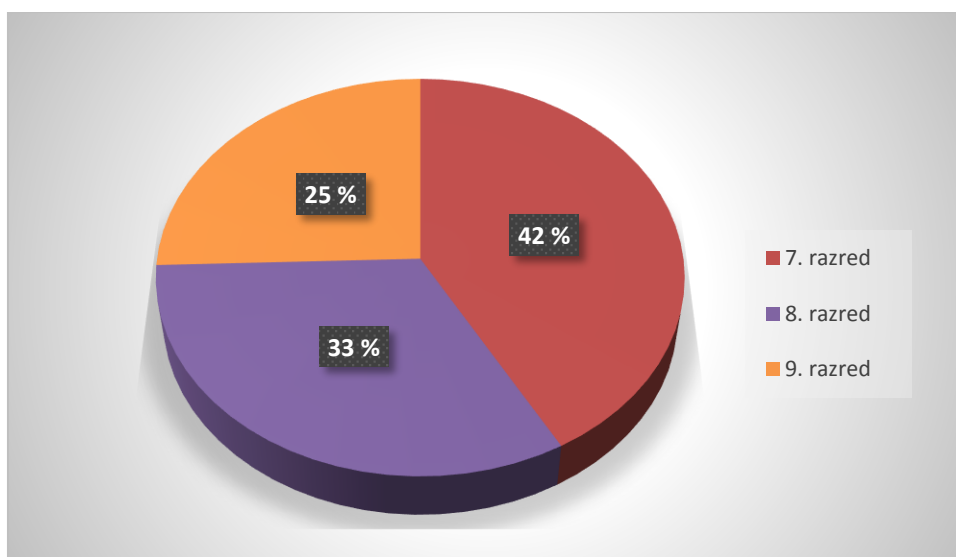
Anketiranci bi praznike ponovno obudili tako, da bi izkoristili vpliv medijev na ljudi s pomočjo različnih projektov. KS Laporje in turistično društvo bi lahko organizirala praznovanje starih ljudskih praznikov s prikazom šeg in navad in tako otrokom približala praznike in jih naučila, kako pomembno je ohranjanje starih ljudskih praznikov za naše zanamce. Anketiranci menijo tudi, da bi morali tej tematiki dajati še večji poudarek tudi v šoli v okviru pouka in različnih projektov.

3.2.2 Analiza ankete med učenci

Slika 21: Spol anketiranih učencev.

Pri anketiranju je sodelovalo 58 učencev, od teh je bilo 59 % žensk ter 41 % moških.

Slika 22: Število anketirancev po razredih.

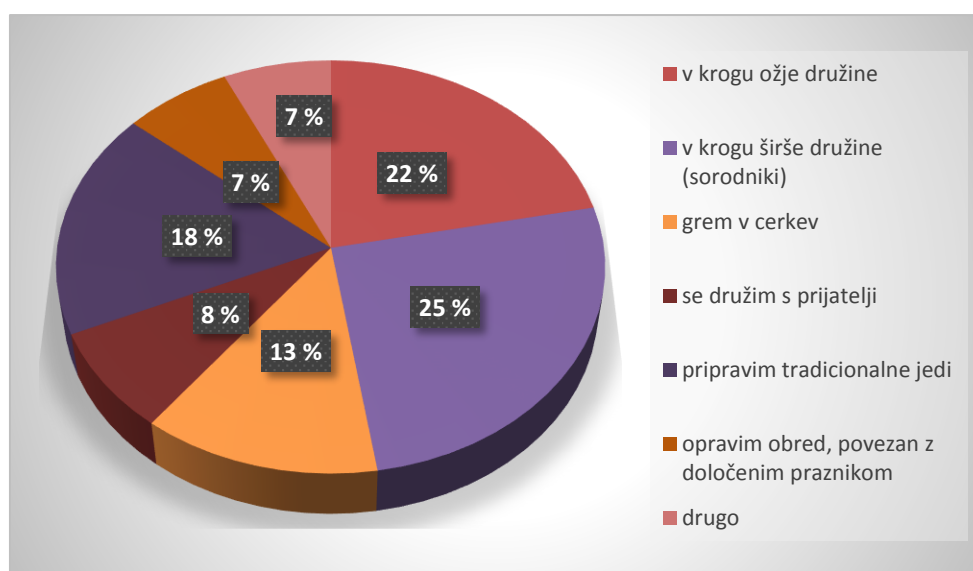
Iz grafa je razvidno, da je na vprašanje odgovarjalo največ učencev iz 7. razreda, najmanj pa iz 9. razreda.

Tabela 2: V kolikšni meri poznajo in praznujejo praznike.

PRAZNIKI	POZNA	PRAZNUJE
Novo leto	89 %	89 %
Sveti trije kralji in svečnica	91 %	18 %
Pust	84 %	76 %
Godovanje	86 %	47 %
Jurjevanje	96 %	16 %
Velika noč	85 %	77 %
Binkošti	89 %	27 %
Veliki šmaren	80 %	37 %
Vsi sveti	90 %	41 %
Martinovo	83%	70 %
Sveti Miklavž	83 %	75 %
Božič	88 %	77 %
Praznik kolin	76 %	59 %

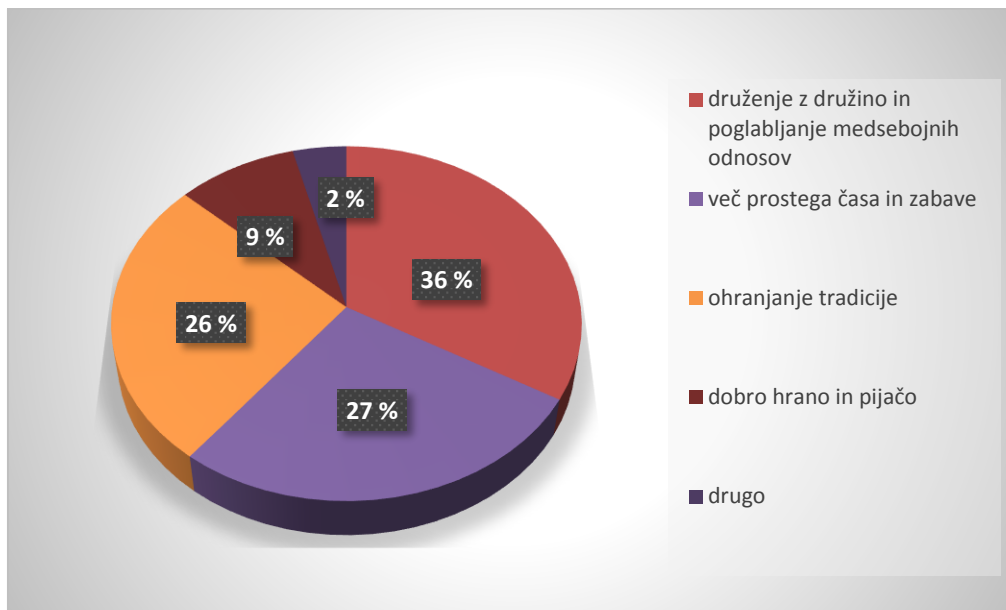
Iz tabele je razvidno, da anketiranci dobro poznajo praznike, najbolj poznajo sv. tri kralje, svečnico in vse svete. Praznujejo pa v največji meri novo leto, božič, veliko noč in miklavževo, kar je razumljivo, saj gre za velike družinske praznike. Ugotovili sva, da nekatere verske praznike, kot so sv. trije kralji, svečnica, binkošti in veliki šmaren, učenci praznujejo v manjši meri, kar lahko poveževa z dejstvom, da vera nima več tolikšnega pomena v življenju mladih. Kot sva pričakovali, več anketirancev praznik pozna, kot pa ga praznuje. Presenetilo naju je, da v večini poznajo vse ljudske praznike.

Slika 23: Kako praznujejo praznike.

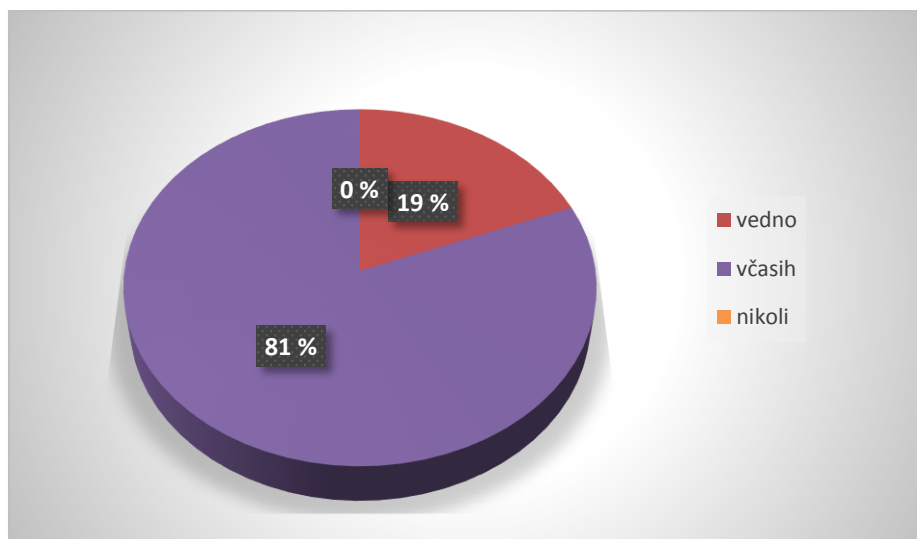
Kot lahko razberemo iz grafa, največ učencev praznuje praznike v krogu širše družine (sorodnikov). Ta podatek naju je malce presenetil, saj sva pričakovali, da bo največ učencev odgovorilo, da praznike praznujejo v krogu ožje družine. 18 % jih doma pripravi tradicionalne jedi, 13 % pa gre za določene verske praznike tudi v cerkev. Samo 8 % učencev je odgovorilo, da se družijo s prijatelji, 7 % pa jih opravi obred, povezan z določenim

praznikom. Kot drugo so napisali, da se obdarujejo, kar je zanje zelo pomembno, ter ob prazniku pripravijo pojedino.

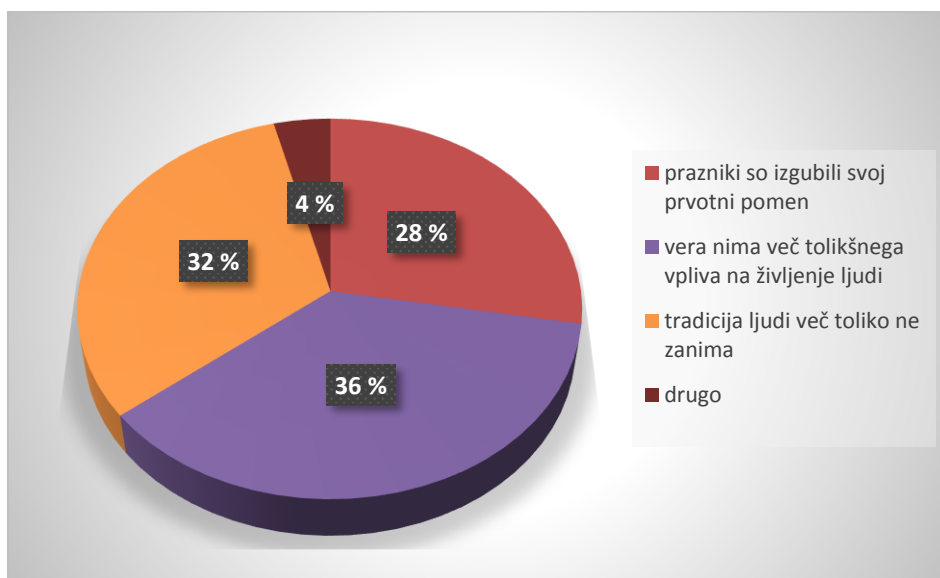
Slika 24: Kaj jim pomenijo prazniki, ki jih praznujejo.

Največ, tj. kar 36 % učencev, je odgovorilo, da jim praznovanje praznikov pomeni druženje z družino in poglobljanje medsebojnih odnosov. Nekaj manj, tj. 27 % učencev, je odgovorilo, da jim prazniki pomenijo več prostega časa in zabave, kar 26 % vprašanih pa je pomembno tudi ohranjanje tradicije, nad čimer sva bili pozitivno presenečeni. 9 % učencem prazniki pomenijo dobro hrano in pijačo.

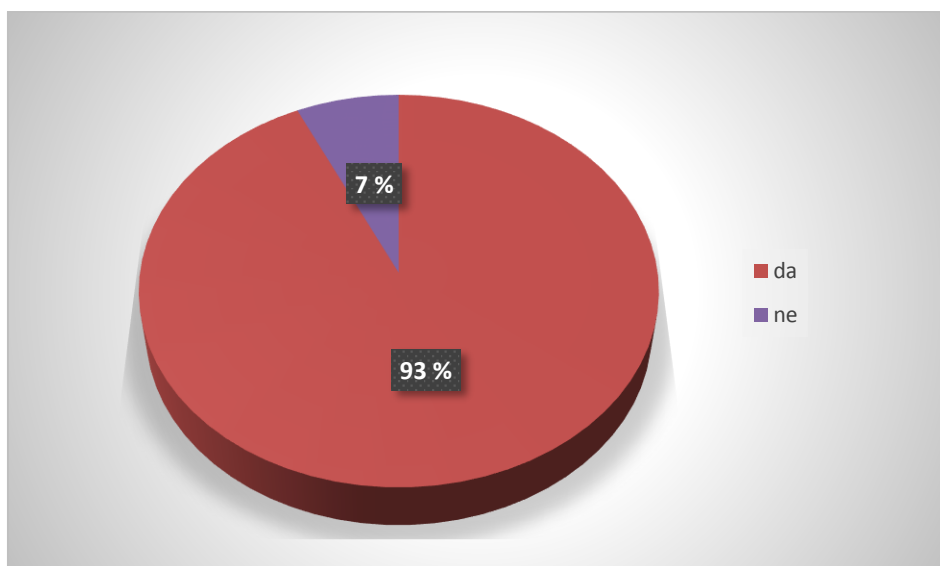
Slika 25: Ali se za praznike obdarujejo.

Kar 81 % anketirancev se včasih obdaruje za praznike, odvisno od vrste praznika, 19 % pa se jih obdaruje vedno. Ta rezultat naju ni presenetil, saj sva predvidevali, da se za praznike obdarujemo med seboj, kajti slednje daje praznikom poseben čar in predvsem pričakovanje.

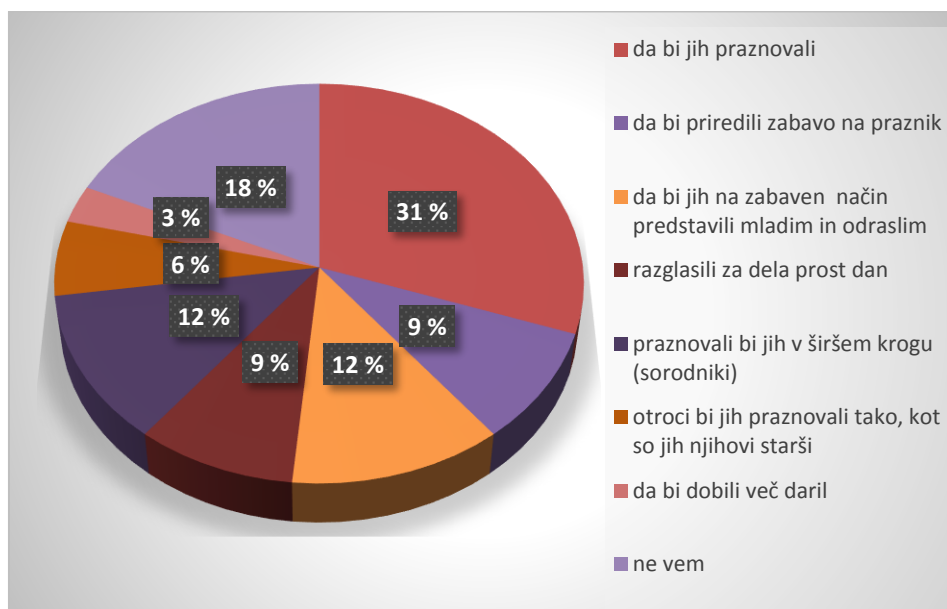
Slika 26: Zakaj gredo prazniki v pozabo in jih več ne poznajo.

Večina anketirancev, kar 36 %, jih meni, da vera nima več tolikšnega vpliva na življenje ljudi, kot ga je imela v preteklosti. 32 % vprašanih učencev meni, da tradicija ljudi več toliko ne zanima, 28 % pa jih je mnenja, da so prazniki izgubili svoj prvotni pomen. Nekaj učencev je navedlo tudi druge vzroke, kot na primer, da se za praznike več ne družimo in pogovarjamo.

Slika 27: Ali jim je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj.

Večina učencev, kar 93 % meni, da je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj, saj s tem ohranjamo tradicijo in našo etnološko dediščino. 7 % učencev pa se slednje ne zdi pomembno. Med utemeljitve so navedli, da praznike in njihov pomen bolje poznamo, se več družimo, ohranjamo tradicijo, znanje prenašamo na naše potomce ipd.

Slika 28: Predlogi, kako bi stare ljudske praznike ponovno obudili in jim dali nekdanji pomen.

Kar 31 % učencev meni, da bi morali praznike praznovati v vsej njihovi veličini. 12 % jih meni, da bi morali praznike na zabaven način predstaviti mladim in jih praznovati v širšem krogu, s sorodniki. 9 % učencev je predlagalo, da bi na praznik priredili zabavo in da bi morali vse praznike razglasiti za dela proste dneve, kar bi bilo seveda idealno. Nekaj učencev, tj. 6 %, meni, da bi morali otroci praznovati praznike tako, kot so jih praznovali njihovi starši, 3 % pa menijo, da bi morali dobiti več daril. 18 % učencev ne ve, kako bi stare ljudske praznike ponovno obudili.

3.3 Raziskovalni intervjuji

3.3.1 Intervju z gospo Marijo Majer

Gospa Marija Majer se danes z nostalgijo spominja praznikov in praznovanj, ko je bila še mlada. V njeni družini so bili štirje otroci. Povedala nama je, da je v otroštvu praznovala veliko praznikov, ki so bili povezani predvsem z vero. Z družino so praznovali: veliko noč, božič, veliki šmaren («velike maše»), binkošte, sv. tri kralje in svečnico. Danes še vedno praznuje te praznike, vendar na nekoliko drugačen način, predvsem z manj pričakovanja in z več obilja, kar pa prazniku ne daje tistega pravega čara. Nekoč se je vsa družina odpravila k maši, vedno so šli peš, pot pa je bila dolga. Takrat so oblekli najlepša oblačila, ki so jih imeli, saj so na ta način pokazali spoštovanje do vere in poudarili pomen določenega praznika. Danes veliko otrok več ne hodi v cerkev, saj jih tako vzgajajo starši, katerim se to več ne zdi pomembno. Nekoč so praznike praznovali zelo skromno, saj niso imeli veliko denarja in raznih dobrin, kot jih imamo danes. Otroci so redko dobili darila, če pa so jih, so bila ta zelo skromna (suho sadje, sadni kruh, pletene nogavice ...). Danes je že skoraj samoumevno, da se za večino praznikov obdarujemo.

Skoraj za vse praznike so pripravljali tradicionalne jedi, njena mama je samo ob praznikih spekla potico ali kakšne kekse. Za veliko noč so pripravili: prekajeno meso, pirhe, hren, potico in domači kruh iz krušne peči. Za praznike so se vedno temeljito pripravili; po navadi so očistili hišo, še posebej pred veliko nočjo, pred božičem pa so okrasili hišo in postavili smrečico.

Nekateri stari ljudski prazniki grede po njenem mnenju v pozabo, vendar je zelo pomembno, da ohranimo tradicijo. Praznike bi lahko obudili tako, da bi otrokom in vnukom pripovedovali, kako so praznovali praznike v preteklosti, da bi znova uvedli nekdanje običaje, oni pa bi to znanje prenašali naprej in tako nadaljevali tradicijo.

Slika 29: Gospa Marija Majer. (Avtorica: Karolina Leskovar, 2017)

3.3.2 Intervju z gospo Ano Gradič

Gospa Ana Gradič nama je povedala, da so v preteklosti praznovali predvsem praznike, ki so bili povezani z vero, saj so bili ljudje zelo verni. Ob vsakem prazniku so se tudi pražnje oblekli in odšli v cerkev. Slednje je dalo prazniku prav poseben pečat. Danes praznuje vse verske in novodobne praznike, v preteklosti, po 2. svetovni vojni, pa to ni bilo dovoljeno, saj komunizem tega ni dopuščal. Tako so verske praznike po vojni praznovali tudi na skrivaj.

Za večje praznike so pripravili potico, beli in rozinov kruh ter prekajeno meso, po navadi pleče. Za veliko noč so doma barvali pirhe s čebulnimi olupki, pripravili hren, skuhali prekajeno meso in spekli potico. Za praznike so temeljito očistili vso hišo: zribali pode, umili stole in mize, pobrisali prah.

Posebej je poudarila, da je imela vera pri praznovanju, pa tudi v vsakdanjem življenju, zelo velik pomen. Povedala nama je tudi, da je bilo pri njih doma zelo strogo in če kdo ni šel k maši, razen če je zbolel, ni smel jesti za praznično mizo. Pomembno se ji zdi ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj, da se bodo le-ti prenašali iz roda v rod. Stare praznike in praznovanja bi po njenem mnenju ponovno obudili na ta način, da bi jih v šoli na poučen in zanimiv način predstavili otrokom.

Slika 30: Ana in Blažka Gradič. (Avtorica: Karolina Leskovar, 2017)

3.3.3 Intervju z gospodom Janezom Osvaldom

Gospod Janez Osvald je duhovnik v župniji sv. Filipa in Jakoba v Laporju. Duhovniško službo opravlja že 51 let. Spominja se, da je v otroštvu z družino praznoval številne ljudske praznike. Najpomembnejši so bili: božič, velika noč, sv. trije kralji ... Otroci so imeli zelo radi tudi »fašenk«, ker so se našemili in hodili po hišah. V »kolarnici«, pod ostrejšem hleva, so si izdelali velike gugalnice in se »juhali« oz. zibali. Ob tem so zelo uživali. Za veliko noč so se fantje zbrali na gmajni in pokali s karbidovkami ali z možnarji, na vasi so jih imeli kar 12. Starši so bili v stalnih skrbeh, da se ne bi kdo od otrok poškodoval. Zato je njegov oče možnarje, ki so jih imeli doma, prodal. Spominja se, da so ob božiču pripravljali tradicionalne jedi: mama je spekla orehovo potico in maslene kekse, ki so jih otroci obesili na božično drevo. Posebno pozornost so posvetili čiščenju hiše in okolice: poribali so lesene pode v notranjih prostorih hiše, oprali zavese in posteljnino, pometli zunanje dvorišče. Velik pomen pri praznovanju praznikov je imela vera, saj so ob vsakem prazniku in vsako nedeljo šli že ob šesti uri zjutraj k jutranji maši, ne glede na to, kakšno je bilo vreme zunaj.

Danes kot duhovnik daje v ospredje predvsem verske praznike. Izpostavil je pomen adventnega časa in božiča. Zelo pomemben se mu zdi tudi postni čas in prihod velike noči. Verski prazniki, še posebej velika noč, se mu zdijo zelo pomembni, saj z njimi obnavljamo skrivnost Jezusovega odrešenja. Prav tako so pomembni tudi drugi ljudski prazniki, ki ljudi združujejo in povezujejo. To je čas druženja, posvečanja družini in krepitvi medsebojnih odnosov. Poudaril je, da morajo biti prazniki osmišljeni, zato moramo dobro poznati njihovo vsebino, saj so drugače le sami sebi namen. Podal je predlog, kako bi verske praznike nadgradili oz. bolje osmislili. Sklenil je, da bo pri mašah nagovarjal ljudi in še bolj osvetlil pomen verskih in drugih praznikov. Prav tako je podal predlog za oživitev materinskega dne, ki ga sam imenuje praznik starševstva, saj je ta praznik ob padanju rodnosti na Slovenskem vedno pomembnejši. Po njegovem mnenju bi bilo smiselno organizirati predavanja in delavnice za bodoče starše, da bi se zavedali pomena družine.

3.3.4 Intervju z gospo Marijo Onič

Gospa Marija Onič je prijazna, živahna in nasmejana 93-letna gospa. Spominja se svojih otroških let, ko je še hodila v osnovno šolo. Najpomembnejši v tistih časih so bili verski prazniki, ko so šli v procesiji skupaj z otroki tudi učitelji. Procesiji so se pridružili sokoli in orli, člani telovadnih društev, ki sta bili tudi glavni organizatorici slovesnosti. Ustavili so se na štirih mestih ob kapelicah in znamenjih, kjer sta dve deklici potrosili okoli Marije cvetje vrtnic. Takšne procesije so potekale ob praznikih sv. rešnjega telesa in na petrovo. Otroci so imeli zelo radi tepežnico, ker so hodili po hišah in tepežkali domače. V dar so jim dali sadni kruh in druge dobrote. Prav tako so se zelo veselili »fašenka«, ko so se maskirali in uganjali norčije. Tudi za pusta so hodili po hišah, kjer so jih postregli s krofi ali flancati. Ker je že njen oče bil včlanjen v telovadno društvo Sokol, so sokoli pri njih organizirali miklavževanje. Parklji so strašili otroke, ki so morali pridno moliti, da jih niso odnesli. Večjih daril ni bilo, po navadi je mama spletla kakšne nogavice, rokavice ali kapo, kar jim je sveti Miklavž prinesel kot darilo. Za praznike so pripravili tradicionalne jedi: ob božiču orehovo potico in domače kekse. Spominja se, da so domače kekse obesili na božično drevo in otrokom prepovedali, da bi jih pojedli. Potem pa so naenkrat zmanjkali, ko jih je pojedla domača mačka. Praznikov so se vsi zelo veselili, še posebej otroci. Temeljito so počistili hišo, umili okna ipd.

Izpostavila je pomen godovanja, ki je bilo bolj v ospredju kot praznovanje rojstnega dne. V navadi je bilo, da so na predvečer goda slavlencu pripravili presenečenje. Zbrali so se sorodniki, sosede in prijatelji ter mu s pokrovkami, lonci in zvončki »zaropotali« in mu voščili veseli god. Če je bil zraven kakšen ljudski godec, je zaigral na harmoniko in gostje so še zapeli in zaplesali. God je bil pomembnejši praznik kot rojstni dan, saj so bili ljudje zelo verni in so praznovali zavetne dneve svojih godovnih zavetnikov (svetnikov). Uveljavil se je rek: "God je pomembnejši kot rojstni dan, saj ima rojstni dan lahko vsako »tele«."

Velik domač praznik so bile koline, ko se je zbrala družina in sorodniki. Za koline se je vedno dobro in »mastno« jedlo. Za zajtrk so pripravili za mesarje čaj z žganjem, domače klobase in kruh. Potem so za malico spekli »štrudelj« ali »krivnik«. Slednjega so pripravili iz prašičeve krvi, moke, jajc in mleka. Za kosilo so bila po navadi pražena jetrca in kuhan krompir v kosih, občasno tudi kislo zelje, da so mesarji lahko po kosilu pili alkohol. Najbolj bogata je bila večerja, ko so pripravili juho iz »hrbtiščne«, kislo zelje, pečenko, pražen krompir, solato in hren. Po večerji so si radi zapeli, si povedali kakšno šalo ali pa so se šli različne družabne igre.

Najraje pa je imela poroke, saj je imela na njih pomembno funkcijo. Bila je namreč glavna kuharica na več kot 50-tih porokah. Že tri dni pred poroko je bilo potrebno pripraviti meso, zaklati in oskubiti kokoši, speči potice ipd. Zjutraj pred poroko so pripravili »ajnmohc« ali kislo juho, potem pa so po prihodu svatov s poroke sledile kurja in goveja juha ter na vsaki dve uri naslednji meniji (rihte): govedina z vinsko omako, rižem in hrenom; svinjska pečenka, pražen krompir in zelena solata; ocvrt piščanec in solata; različni kompoti; torta. Po poroki so denar za kuharice pobirali starešine od svatov. Nato so prinesli dva pokrita krožnika: na enem izmed njih je bil kozarec z grenko tekočino, na drugem pa nič. Kuharica je morala ugotoviti, kje se skriva denar zanj in pogosto je morala popiti tudi samo grenčico, da je prišla do denarja. Ker so jo dobro poznale, so ji starešine po navadi namignile, kateri krožnik je pravi. Doma so za poroke kuhali do konca 70-ih let prejšnjega stoletja, potem pa vedno manj.

Zelo pomembno se ji zdi ohranjanje tradicije in starih ljudskih praznikov, saj le na ta način ne bodo šli v pozabo. Pogreša večjo aktivnost krajevnega turističnega društva na tem področju. Prav tako meni, da bi morali ponovno obuditi kulturno društvo, ki je bilo v času njene mladosti zelo aktivno. Predlaga tudi, da bi starejši ljudje praznike na zabaven način predstavili mladim.

4 RAZPRAVA

V razpravi sva odgovorili na raziskovalna vprašanja, ki sva si jih zastavili na začetku naloge. Ugotovili sva, da je bil pomen praznikov v preteklosti drugačen kot danes, saj so v ospredje postavljali vero. Prazniki so bili v preteklosti neke vrste priložnost za izpolnjevanje verskih obredov in obdobje kontakta z višjimi silami. Osvetlili sva, da so naši starši in stari starši praznike praznovali na drugačen način, kot jih mi danes. Nekoč ni bilo veliko dobrin, samo za praznike je bila miza bogato obložena. Otroci so lahko za velike praznike jedli dobrote, ki jih čez leto ni bilo. Prav tako se med seboj niso obdarovali, razen za Miklavža, danes pa se med seboj obdarujemo skoraj za vse večje praznike. Ugotovili sva, da se je nekoč ob praznikih na praznovanju zbrala vsa družina ter se med seboj zabavala in družila. Danes je tega vedno manj, saj se ne družimo več toliko in praznike po navadi praznujemo v krogu ožje družine.

Iz raziskovalnih intervjujev sva izvedeli, katere praznike in kako so intervjuvanci praznovali v otroštvu in mladosti. Prazniki, ki so jih praznovali, so bili povezani predvsem z vero, to so: božič, velika noč, sv. trije kralji, veliki šmaren (velike maše), binkošti in svečnica. Ugotovili sva, da vse te praznike praznujejo še danes, vendar na nekoliko drugačen način. Intervjuvanci so nama povedali, da so samo za praznike pripravljali tradicionalne jedi, kot so orehova potica, rozinov kruh ipd. Za praznike so se vedno posebej pripravljali, poribali so lesena tla, stole in mize, pospravili hišo, umili okna, oprali zavese, posteljnino ter pometli dvorišče. Za praznike so odšli peš v cerkev k maši, saj je imela vera pri praznovanju praznikov velik pomen. Vsi intervjuvanci so potrdili, da je zelo pomembno ohranjanje tradicije in da je še kako pomembno, da nekatere stare, skoraj že pozabljene ljudske praznike, ponovno obudimo v življenje. Podali so tudi nekaj predlogov, kako bi jih ponovno obudili; lahko bi jih na zabaven in zanimiv način predstavili mladim, turističnemu društvu bi predlagali, da naj organizira koline na vasi, za materinski dan bi organizirali delavnice za bodoče starše ipd.

Iz analize ankete s starši sva ugotovili, da večina praznike pozna, praznuje pa le še posamične, kot so novo leto, božič in velika noč. Nekaterih več ne praznujejo, ker so izgubili svoj prvotni pomen. Ugotovili sva, da nekatere verske praznike, kot so sv. trije kralji, svečnica, binkošti in veliki šmaren, ljudje v manjši meri praznujejo, kar lahko poveževa z dejstvom, da vera nima več tolikšnega pomena v življenju ljudi. Večina anketirancev praznuje praznike v ožjem ali širšem družinskem krogu. Kar 45 % anketirancev praznovanje praznikov pomeni druženje z družino in poglobljanje medsebojnih odnosov, kar sva tudi pričakovali, pomembno pa je tudi ohranjanje tradicije. Ugotoviva lahko, da so prave vrednote glede praznikov, tj. druženje z družino, poglobljanje vezi in ljubezen do bližnjih, še vedno v ospredju. Nekaj več kot polovica anketirancev se za praznike včasih obdaruje. Anketiranci menijo, da prazniki gredo v pozabo, saj so izgubili svoj prvotni pomen in tradicija ljudi več toliko ne zanima, vera pa izgublja svojo moč. Večina anketirancev se zaveda, da je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov, da se bodo le-ti prenašali na druge rodove. Kot utemeljitev navajajo, da bi njihovo izročilo, šege in navade ohranili za naše naslednike. Zelo pomembno se jim zdi tudi druženje, ki ga je v današnjem prehitrem tempu življenja premalo.

Anketiranci bi praznike ponovno obudili tako, da bi izkoristili vpliv medijev na ljudi in s pomočjo različnih projektov. Turistično društvo bi lahko organiziralo praznovanje starih ljudskih praznikov s prikazom šeg in navad. Nujno bi bilo ustanoviti kulturno društvo. Anketiranci menijo tudi, da bi morali tej tematiki dajati še večji poudarek v šoli v okviru pouka in različnih projektov.

Iz analize ankete z učenci sva izvedeli, da večina učencev praznike pozna, praznuje pa le določene, tiste, ki jih seveda praznujejo tudi njihovi starši. Izvedeli sva, da praznike

praznujejo v ožjem in širšem družinskem krogu. Večini anketirancev praznovanje praznikov pomeni druženje z družino in poglobljanje medsebojnih odnosov, več prostega časa in zabave ter ohranjanja tradicije. Iz ankete sva ugotovili, da se vsi anketiranci za praznike obdarujejo, nekateri včasih, drugi pa vedno. Prazniki gredo v pozabo predvsem zato, ker vera nima tolikšnega vpliva na življenje ljudi. Skoraj vsi anketiranci se zavedajo, da je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in s tem ohranjanje tradicije. Kar tretjina učencev predlaga, da bi praznike obudili na ta način, da bi jih praznovali v vsej njihovi veličini. Predlagajo tudi, da bi morali praznike na zabaven način predstaviti mladim in jih praznovati v širšem krogu, s sorodniki, ali da bi morali vse praznike razglasiti za dela proste dneve, kar bi bilo seveda idealno.

Z raziskovalno nalogo sva prišli do zanimivih ugotovitev, vendar pa zgodba ni zaključena in lahko bi raziskali še naslednji temi:

- Podrobneje bi osvetlili le posamični praznik ter šege in navade, povezane z njim.
- S pomočjo šolskih kronik bi lahko raziskali, kako so praznovali praznike v šoli.

Meniva, da so bile najine raziskovalne metode primerne. Lahko bi izvedli še kakšen raziskovalni intervju s krajani Laporja.

5 ZAKLJUČEK

Skozi raziskovalni proces sva prišli do zanimivih rezultatov in ugotovitev. Potrdili sva štiri hipoteze, eno pa delno.

- V preteklosti so bili prazniki praznovani v širšem družinskem krogu in bolj preprosti, danes pa jih praznujemo v ožji družini in so bolj razkošni. POTRDILI
- Stari starši so praznike praznovali v povezavi s katoliško vero. POTRDILI
- Učenci slabo poznajo stare ljudske praznike in njihov pomen. DELNO POTRDILI
- Pomembno vlogo pri praznovanju danes ima obdarovanje. POTRDILI
- Pomen praznikov se je z generacijami zelo spremenil, vendar se večina zaveda, da je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj. POTRDILI

Prvo hipotezo sva potrdili, saj so nama informatorji povedali, da so bili prazniki iskreni, preprosti in da so jih praznovali v širšem družinskem krogu s sorodniki. Danes jih večina praznuje v krogu ožje družine, kjer ne manjka dobrin, dobre hrane in medsebojnega obdarovanja. Ugotovili sva, da se je nekoč ob praznikih na praznovanju zbrala vsa družina, velikokrat, kot npr. na kolinah, so se zabavali, si prepevali in se družili do zgodnjih jutranjih ur. Danes je tega vedno manj, saj se zaradi prehitrega tempa življenja in številnih obveznosti ne družimo več toliko in praznike po navadi praznujemo v krogu ožje družine.

Drugo hipotezo sva prav tako potrdili, saj je bila večina praznikov, ki so jih praznovali stari starši, povezanih z vero. Ob vsakem prazniku so šli peš k maši, ne glede na to, kakšno je bilo vreme zunaj. Takrat so se pražnje oblekli, saj so na ta način pokazali spoštovanje do katoliške vere. Ob praznikih so se radi udeležili procesij in posebnih molilnih obredov, nekatere izmed njih so izvajali tudi doma. Če se kdo ni udeležil maše, ni smel jesti za praznično mizo; izjema so bili bolniki.

Na podlagi ankete sva ugotovili, da učenci dokaj dobro poznajo imena starih ljudskih praznikov. Sklepava pa, da učenci ne poznajo njihovega pravega pomena. To sva ugotovili tudi z naključnim pogovorom s sošolci, ko sva jih o tem povprašali. Zato sva hipotezo delno potrdili.

Četrto hipotezo sva potrdili na podlagi ankete, s katero sva ugotovili, da imajo učenci veliko raje obdarovanje kot njihovi starši. Kar 81 % anketiranih učencev se obdaruje za praznike le občasno, odvisno od vrste praznika, 19 % pa se jih obdaruje vedno. Ta rezultat naju ni presenetil, saj sva predvidevali, da se za praznike obdarujemo med seboj, kajti slednje daje praznikom poseben čar in pričakovanje.

Pomen praznikov se je z generacijami zelo spremenil, vendar se večina anketirancev, predvsem pa intervjuvanci, zaveda, da je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj. Menijo, da s tem ohranjamo tradicijo in našo etnološko dediščino. Pomembno se jim zdi, da bi njihovo izročilo, šege in navade ohranili za prihodnje rodove. Velik pomen pripisujejo tudi druženju, ki ga je v današnjem prehitrem tempu življenja premalo.

Anketiranci bi praznike ponovno obudili na ta način, da bi izkoristili vpliv medijev na ljudi in s pomočjo različnih projektov. Turistično društvo bi lahko organiziralo praznovanje starih ljudskih praznikov s prikazom šeg in navad in tako otrokom približalo praznike. Anketiranci menijo tudi, da bi morali tej tematiki dajati še večji poudarek tudi v šoli v okviru pouka in v okviru različnih projektov.

Prišli sva do ideje, da bova na šolski skupnosti predlagali tehniški dan, na katerem bomo osvetlili pomembne ljudske praznike v Laporju in okolici v preteklosti in medse povabili starše in stare starše. Podoben tehniški dan smo izvedli pred tremi leti v okviru projekta Teden evropske kulturne dediščine, kjer smo izvedli različne rokodelske delavnice pod vodstvom starejših krajanov.

Prav tako bova pri izbirnem predmetu Etnologija – kulturna dediščina in način življenja predlagali učiteljici, da se tematiki ljudski prazniki in praznovanja posveti poseben poudarek. Zavedava se, da je poznavanje naše kulturne dediščine zelo pomembno, vpliva lahko tudi na različna področja gospodarstva, kot sta turizem in podjetništvo, ki bosta v prihodnje dajala kruh tudi marsikomu izmed nas.

6 VIRI IN LITERATURA

1. Bogataj, J. Slovenija praznuje: sodobne šege in navade na Slovenskem. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2011.
2. Bogataj, J. Sto srečanj z dediščino na Slovenskem. Ljubljana: Prešernova družba, 1992.
3. Ovsec, Damjan J. Velika knjiga o praznikih: praznovanja na Slovenskem in po svetu. Ljubljana: Domus, 1993.
4. Nesnovna kulturna dediščina. Freh pred godovanjem. 2016. Dostopno na: http://www.culturalcapitalcounts.eu/index.php/sl/nesnovna-kulturna-dediscina?area=5&category=0&country=0&search_string=&sent=1&detail=52 (2. 2. 2017).
5. Infodrom: 1. november – dan spomina na mrtve. RTV, 2016. Dostopno na: <http://www.rtvlo.si/infodrom/infomat/0-9/0/103> (3. 2. 2017)
6. Infodrom: Božič. RTV, 2015. Dostopno na: <http://rtvlo.si/infodrom/infoteka/0/1618> (3. 2. 2017).
7. Infodrom: Martinovo. RTV, 2015. Dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=j7XvlulbP28> (5. 2. 2017).

6.1 Ustni viri

1. Marija Onič, roj. 1924, Laporje 86, 2318 Laporje, (ustni vir), 17. 2. 2017.
2. Janez Osvald, roj. 1940, Laporje 69, 2318 Laporje, (ustni vir), 17. 2. 2017

3. Marija Majer, roj. 1936, Kočno ob Ložnici 6, 2318 Laporje, (ustni vir), 12. 2. 2017
 4. Ana Gradič, roj. 1938, Kočno ob Ložnici 1, 2318 Laporje, (ustni vir), 12. 2. 2017

7 PRILOGE

7. 1 Anketni vprašalnik za starše

1. Spol

- a) M
 b) Ž

2. Starost

- a) od 30 do 40
 b) od 41 do 50
 c) nad 50

3. Izobrazba:

- a) dokončana osnovna šola
 b) dokončana poklicna šola
 c) srednja šola
 d) višja ali visoka šola
 e) magisterij ali doktorat

4. Označite, katere izmed spodaj naštetih praznikov poznate in katere praznujete

PRAZNIKI:	POZNAM:	PRAZNUJEM:
Novo leto		
Sveti trije kralji in svečnica		
Pust		
Godovanje		
Jurjevanje		
Velika noč		
Binkošti		
Veliki šmaren		
Vsi sveti		
Martinovo		
Sveti Miklavž		
Božič		
Praznik kolin		

5. Ali poznate še kateri drugi ljudski praznik, ki zgoraj ni naveden?

- a) DA
 b) NE

c) Če ste odgovorili z da, ga/jih
zapišite: _____ .

6. Kako praznujete praznike, ki ste jih označili? (možnih je več odgovorov)

- a) V krogu ožje družine
- b) v krogu širše družine (sorodnikov)
- c) se družim s prijatelji
- d) grem v cerkev
- e) pripravim tradicionalne jedi
- f) opravim obred, povezan z določenim praznikom
- g) drugo: _____ .

7. Kaj vam pomenijo prazniki, ki jih praznujete? (možnih je več odgovorov)

- a) Druženje z družino in poglobljanje medsebojnih odnosov
- b) več prostega časa in zabave
- c) ohranjanje tradicije
- d) dobro hrano in pijačo
- e) drugo: _____ .

8. Ali se za praznike obdarujete?

- a) Vedno
- b) včasih
- c) nikoli.

9. Zakaj menite, da nekateri prazniki gredo v pozabo in jih več ne poznate?

- a) Prazniki so izgubili svoj prvotni pomen
- b) vera nima več tolikšnega vpliva na življenje ljudi
- c) tradicija ljudi več toliko ne zanima
- d) drugo: _____ .

10. Ali menite, da je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj?

- a) Da
- b) ne.

Svoj odgovor utemeljite: _____ .

11. Podajte predlog, kako bi stare ljudske praznike ponovno obudili in jim dali nekdanji pomen?

7. 2 Anketni vprašalnik za učence

1. Spol

- a) M
- b) Ž

2. Razred

- a) 7. razred
- b) 8. razred
- c) 9. razred

3. Označi, katere izmed spodaj naštetih praznikov poznaš in katere praznuješ.

PRAZNIKI:	POZNAM:	PRAZNUJEM:
Novo leto		
Sveti trije kralji in svečnica		
Pust		
Godovanje		
Jurjevanje		
Velika noč		
Binkošti		
Veliki šmaren		
Vsi sveti		
Martinovo		
Sveti Miklavž		
Božič		
Praznik kolin		

4. Kako praznuješ praznike, ki si jih označil? (možnih je več odgovorov)

- a) V krogu ožje družine
- b) v krogu širše družine (sorodnikov)
- c) grem v cerkev
- d) se družim s prijatelji
- e) pripravim tradicionalne jedi
- f) opravi obred, povezan z določenim praznikom
- g) drugo: _____ .

5. Kaj ti pomenijo prazniki, ki jih praznuješ? (možnih je več odgovorov)

- a) Druženje z družino in poglobljanje medsebojnih odnosov
- b) več prostega časa in zabave
- c) ohranjanje tradicije
- d) dobro hrano in pijačo
- e) drugo: _____ .

6. Ali se za praznike obdarujete?
- a) Vedno
  - b) včasih
  - c) nikoli.
7. Zakaj meniš, da nekateri prazniki gredo v pozabo in jih več ne poznaš?
- a) Prazniki so izgubili svoj prvotni pomen
  - b) vera nima več tolikšnega vpliva na življenju ljudi
  - c) tradicija ljudi več toliko ne zanima
  - d) drugo.
8. Ali meniš, da je pomembno ohranjanje starih ljudskih praznikov in praznovanj?
- a) Da
  - b) ne.

Svoj odgovor utemelji: _____ .

9. Podaj predlog, kako bi stare ljudske praznike ponovno obudili in jim dali nekdanji pomen.
-

7. 3 Intervju

1. Katere praznike ste praznovali, ko ste bili mladi?
2. Katere izmed zgoraj naštetih praznikov praznujete še danes?
3. Kako ste jih praznovali nekoč in kako jih praznujete danes?
4. Katere tradicionalne jedi ste pripravljali ob praznikih?
5. Kako ste se na praznike pripravljali?
6. Kakšen pomen je imela vera pri praznovanju teh praznikov?
7. Ali se vam zdi pomembno ohranjanje tradicije in da nekatere praznike ponovno obudimo v življenje?
8. Kako bi po vašem mnenju kakšen stari praznik ponovno obudili?